

ENAKOPRAVNOST

E Q U A L I T Y

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

VOLUME XXV. — LETO XXV.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK), OCTOBER 5, 1942.

STEVILKA (NUMBER) 233

PORAST NEVARnosti NEMŠKEGA POLOŽAJA V STALINGRADU

lastnoročno podpisani Stalinovi izjavi je vsebovano resno svarilo zaveznikom.

ULICA ZA ULICO V STALINGRADU PREHAJA ZOPET V RUSKO OBLAST

MOSKVA, nedelja, 4. oktober — Sovjetsko vrhovno posvetje naznana, da so ruski vojnici v notranosti Stalingrada zlomili nemško ofensivo moč ter da so se polastili pozicije za pozicijo, toda v enem delu severno od mesta so si Nemci izsekali pot v nek oboden kraj.

V Stalingradu samem so Rusi iztrali Nemcev iz več ulic in delavskih naselij. Ruski brambovci pričenajo z petnim zavojevanjem mesta, sicer z ulico za ulico, kjer so Nemci začasno zasidrali.

Ogromne nemške izgube v Moskvi pravijo, da je bitka Stalingrad stala došlej Nemcem takto mož kakor nemščica bitka za Verdun, v kateri bitki so izgubili Nemci.

Nemci sò napadli samo na eno točki v enem dnevu šestkrat, toda vsi napadi so se izjavili.

Nemcem primanjkuje v Stalingradu rezerv, ker jih ne morejo tako naglo dovažati kakor jih Rusi pobijajo.

Lasužnjena Evropa bo eksplodirala, čim bo Hitler zaklical, da ima dovolj

Analist MacKenzie je mnenja, da se bodo v borbi za rehabilitacijo novi ljudje polastili oblasti in da ni nobenega jamstva, da bi se vse predvojne vlade zopet vrstile na oblast.

Znanji vojni analist De Witt gaje prizadevanju, da zagotovi vitalno solidarnost zaveznikov.

Povračilo z enakim denarjem

"Nobeno domislije ni treba za videti, kaj raste danes iz petila, katerega je povzročil Hitler. Francozi in Poljaki, Čehoslovaki, Jugoslovani in Norvežani ter vsi ostali, katerih svoje so masakrirali firerjevi nacijski morilci, komaj čakajo, da povrnejo Nemcem z enakim denarjem."

"Ob prvem danem trenutku si bodo zavojevana ljudstva poskusila izvojevati pot iz tega trpljenja, pri čemer se bodo oprijela vsake bilke, ki bi jim utegnili biti v pomoč."

Mnogo predvojnih vlad bo doživeljelo razočaranje

"Baš iz tega vzroka ni nobenega jamstva — vsaj meni se zli tako — da bi se vse predvojne vlade vrstile na oblast." (Podčrtanje naše).

TEŽKA LETALSKA NESREČA

AKRON, O., 3. oktobra. — Nocno je izgubilo življene osem vojaških letalcev, ko je bombnik, s katerim so leteli, tresčil pol milje od letališča v Akronu na zemljo.

IZ razbitin letala, ki so se razletile v okolju 200 jardov, so štirje veliki plameni. Na mestu nesreče so nemudoma prihiteli ambulance, ki so pričele odvajati ponosrečence. Eden izmed njih je bil še živ, ko so ga naložili, toda je umrl že na potu v bolnišnico.

Zadeva stavke tranzitnih uslužbencev

Thomas P. Meaney, predsednik Street car men's unije, je izjavil, da ne bo podvzela unija nikakve disciplinarne akcije na stavkarjem, ki so v sobotu zlutrjali izvedli "divjo stavko" in mestnem tranzitnem sistemu. Meaney je pripomil, da povezujeta, da bo tudi mestna administracija držala svojo obveznost, da ne bo kaznovana.

Pričetek A. F. of L. konvencije v Torontu

Glavni smotri konvencije bodo posvečeni izvojevanju zmage in zbljanju ali spojivju s C. I. O.

TORONTO, 3. oktobra. — V ponedeljek se bo pričela v tem mestu 62. konvencija Ameriške delavske federacije; glavni cilj te konvencije bo, doprinos članstva za izvojevanje vojne.

William Green, predsednik Federacije, je izjavil: "Predvsem bo konvencija izjavila, da bo organizacija odložila za vojno čas vse svoje programe za doseg socialnih in ekonomskih reform. Sedaj bomo usmerili vso svojo pozornost izvojevanju zmage."

Predsednik Green je dalje izjavil, da bo zavzela konvencija trdno in nekompromisno stališče napram stavkam, da bo zavtevala večje udejstvovanje delavskih reprezentantov pri civilnih in vladnih agencijah v zadevi vojnega prizadevanja, in da bo obnovila svojo voljo po poravnavi oziroma po spojivju s CIO organizacijo. Dalje se bo izrekla konvencija za popolno sodelovanje in podporo Rooseveltovega vojnega programa in njegovega prizadevanja, da se stabilizira življenske cene kakor tudi mezde in plače.

OČE IN DVA OTROKA ZGORELI

COLUMBUS, 1. oktobra. — Včeraj zvečer so zgoreli neki oče in dvoje njegovih otrok, ko je eksplodirala v njihovem stanovanju peč na olje. Tretji otrok pa je v kritičnem stanju. Opečena sta bila tudi dva sosed, tretji pa si je pri reševalnem delu porezal roke.

POLKOVNIK ROOSEVELT V ANGLIJII

LONDON, 1. oktobra. — Polkovnik Eliot Roosevelt, sin predsednika Roosevelta, se pripravlja, da prevzame svoje dolžnosti pri ameriškem letalskem zboru v Veliki Britaniji. Danes je bilo uradno naznanjeno, da je prispel tja.

Himen

Preteklo soboto sta se poročila Mr. Steve Tumbry, E. 175 St. in Miss Agnes Godec, hčerka pozname in za narodne ustanove vnete družine Mr. in Mrs. Louis Godec, 20755 North Vine St.

Nevesta je bila izvoljena za kraljico Mladinskih pevskih zborov leta 1936, leta 1939 pa za gospodinjo Ljubljano pri letnem semnu društvenega doma.

Poroča se je vršila v cerkvi sv. Kristine, poročna slavnost pa v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Mlademu paru čestitamo in želimo vso srečo v zakonskem življaju!

Pogreb

Pogreb pokojne Suzane Juratovac se bo vršil v torek zjutraj ob 10. uri v cerkev sv. Vida.

Pokojnica tudi zapušča sestro Magdaleno Spratz, bivajočo v njenih pa 118 oseb, in sicer nekatere med njimi nevarno.

ČAST, KOMUR GRE!

Opera "Seviljski brivec," ki jo je dala včeraj zvečer "Glasbena Matica" na odru Slovenskega narodnega doma, je bila nesluteno in nepričakovano doživetje. Glasbena Matica je s to do vredno vprizoritivo postavila nov. mejnik slovenskih glasbenih kulturi v ameriški Sloveniji ter definitivno dokazala, da je v polni meri upravičena do slovenega imena svoje svetle zvezde-vodnice — ljubljanske Glasbene Matice.

Natančnejše poročilo o tem večeru dnevine glasbene prelesti bomo objavili jutri.

Novi grobovi

JOHN MIŠMAŠ

Po dolgi bolezni je umrl na svojem domu 971 East 76 St. John Mišmaš, star 67 let. Doma je bil iz vasi Lazna, fara Hinje, odkoder je prišel v Cleveland pred 51 leti. Tukaj zapušča žaluočo soprog Mary, rojeno Novak, tri sinove: Franka, Johna in Alexa, štiri hčere: Mary Jerkič, Ano Zenko, Vero Barski in Alice ter sestri Margaret in Rose. Bil je član društva Srca Jezusovega. Pogreb se bo vršil v torek zjutraj ob 9. uri iz Zajedniškega pogrebnega zavoda, 6016 St. Clair Ave., v cerkev sv. Vida in nato na pokopališče Calvary. — Naše sožalje:

ANTONIA CESNIK

V soboto popoldne ob 5. urij je umrla po dvomeseci bolezni, dobro poznana Antonia Cesnik, rojena Čelihar, p. d. Jurjeva, v starosti 65 let. Stanovala je na 8006 Union Ave. Pokojnica je bila doma iz vasi Petelinje, fara Slavina, odkoder je prišla sem pred 40 leti. Za časa bolezni je stanovala pri sinu Josipu na 11020 Plymouth Ave., Garfield Heights. Bila je članica društva sv. Ane št. 150 KSKJ, društva Kraljica Miru št. 24 S. D. Z., podružnice št. 15 S. Ž. in drugih verskih in cerkvenih društev.

Tukaj zapušča žaluočo sinove Josipa, Frančka in Williama ter enega vnuka, sestro Johanno Smrdel in v starem kraju brata. Pogreb pokojnice se bo vršil v sredo zjutraj ob 8:30 urij iz Louis L. Ferfolja pogrebnega zavoda, 9116 Union Ave., v cerkev sv. Lovrenca in nato na pokopališče Calvary. — Naše sožalje!

LEOPOLD ČAMPA

Po kratki bolezni je umrl Leopold Čampa, star 48 let. Doma je bil iz Travne gore pri Sodražici, odkoder je prišel v Cleveland pred 29. leti. Tukaj zapušča več sorodnikov, v starem kraju pa mater. V zadnji svetovni vojni je služil v ameriški armadi. Bil je član društva Slovan št. 3 S. D. Z. Pogreb se bo vršil v četrtek popoldne ob 1. uri iz Zakrajškega pogrebnega zavoda, 6016 St. Clair Ave.

Bodi pokojnih ohranjen blag spomin, preostalom pa naše sožalje!

Pri vojakih

Pvt. John J. Balish, sin Mr. in Mrs. John Balish, 1250 East 175 St., se nahaja v Utah. Njegov naslov je: Provisional Squadron, C, Barracks 731, Army Air Base, Salt Lake City, Utah.

Card Party

Podružnica št. 18 S. Ž. Z. ima v torek, 6. oktobra kartno zabavo, na katero so članice vabljene.

Dr. Furlan v Clevelandu

Koncem preteklega tedna se je mudil v Clevelandu dr. Boris Furlan, ki je odpotoval včeraj popoldne v Chicago.

Mati je v prepiru ustrelila svojo hčer

Prepir je nastal med njima radi moških, s katerimi se je družila razporočena hči.

Tekom domačega prepira je mati snoči ustrelila svojo 31 let staro hči. Ustreljena je Mrs. Irene Novak, ki je bilo proglašeno za mrtvo, ko so jo pripeljali v bolnišnico.

Omenjeno je ustrelila njeni mati, 57 let starja Mrs. V. Kollar, ki jo je odpeljala policija na policijsko postajo. Uboj je bil izvršen na materinem domu, 4204 Broadway.

Ko je prispela policijska ambulanca, je bila Mrs. Novak še živa, toda je umrla tekmo prevoza v bolnišnico.

Mati je izjavila, da je nastal med njo in hčerjo prepir zaradi moških, s katerimi je hodila.

Mrs. Novak ima deset let staro hčerko Dolores, ki je bila ob času tragedije v nekem soščnem kinu. Mrs. Kollar pa je vdova in je bila hči, ki jo je ustrelila, njen edini otrok.

PRONACIJSKI FRANCOZ UBIT

LONDON, 1. oktobra. — Tukaj je bil danes neki Francoz ubit, sedem drugih pa je bilo ranjenih, ko sta bili vrženi v njihovo skupino dve bombe. Vsi omenjeni so bili člani pronacijske francoske stranke. Policija je zaprla nekoga moža, ki ga dolži zveze z eksplozijo.

SMRT SEDMEGA POROČALCA RДЕЧЕ ZVEZDE

MOSKVA, 3. oktobra. — Danes je bila uradno naznanjena smrt Aleksandra Poljakova, sovjetskega avtorja in poročevalca "Krasnaje zvezde".

Poljakov, ki je napisal knjigo "Rusi se ne vdajo," je bil v akciji v Staroji Rusi in pri Rževu.

PRIHOD BEGUNCEV V ZEDINJENE DRŽAVE

NEW ORLEANS, 3. oktobra. — Danes je priplul v tukajšnje pristanišče iz Španije parnik Magallanes, ki je pripeljal iz Evrope begunc, med njimi tudi nekaj Amerikancev. Med begunci je največ Špancev in Poljakov, dočim pripadajo ostali raznimi drugim narodnostim. Vsi begunci so bili začasno pridržani, dokler njihovih zadov ne prešejo priseljeniške oblasti in FBI agenti.

RACIONIRANJE KAVE

WASHINGTON, 3. oktobra. — Ker prihajajo iz raznih delov dežele poročila o pomanjkanju kave, so v krogih urada za administracijo cen izjavili, da bo najbrž potrebitno racionirati kavo.

Nemci more na debelo

V poteku meseca junija t. l. so ugrabili Nemci v onem delu Slovenije, ki je pod njihovim jarmom več tisoč oseb za talce. Robnine mož, ki se ne odzvoje pozivu v vojsko, takoj polove in jih često ustrelje brez veljavnega vzroka. Ubojstva izvršujejo v skupinah po 30 do 60 ljudi.

Ljubljana je blokirana

Italijani so v početku julija Ljubljano popolnoma blokirali in odvedli najmanj 5.000 ljudi, večinoma v starosti od 17 do 40 let. Dobjaz je bil iz Ljubljane že deportiranih 10.000 oseb, po največ dijakov in izobražencev.

Narod se sijajno drži in je

STALIN PRAVI, DA JE DRUGA FRONTA VITALNO VAŽNA

Nemci ne morejo dovažati s tako naglico svojih rezerv, s kakršno jih Rusi pobijajo.

SICER PA JE RUSIJA ZMOŽNA LASTNEGA ODPORA PROTI KATEREMUKOLI NASILNIKU

MOSKVA, 4. oktobra. — Jošenjeno je ustrelila njeni mati, 57 let starja Mrs. V. Kollar, ki jo je odpeljala policija na policijsko postajo. Uboj je bil izvršen na materinem domu, 4204 Broadway.

Omenjeno je ustrelila njeni mati, 57 let starja Mrs. V. Kollar, ki jo je odpeljala policija na policijsko postajo. Uboj je bil izvršen na materinem domu, 4204 Broadway.

Opazovalci so mnenja, da je bila Stalinova izjava namenjena specjalno Ameriki.

Pomeni te izjave

LONDON, 4. oktobra. — Kvalificirani londonski opazovalci so mnenja, da je bila Stalinova izjava glede drugo fronte namenjena v svrhu pritiska na angleško in ameriško vlado za takojšnjo invazijo evropskega kontinenta.

Opazovalci so mnenja, da je bila Stalin

Malečkar

Malečkar je bil grč in koc. Tudi gledal je kosmato. Se tudi ni lepo. Režal se bi mu takrat lahko potis. Goltanec pest soli kakor temu govedu.

Malečkar je bil prav za prav

Nadnino je čepel pod gr

ali za mejo in si obiral usi.

Takrat Malečkar mislil,

Mogoče je sam pri se

zabaval čez ljudi. Možno pa

je skoraj gotovo, da je ko

udrte kako se bo mašče-

vaškimi pobalini.

Kačka vas ima pobaline. Za-

njih je Malečkar veliko

ti. Pobalini so bili vaš-

z grdimi navadami:

Malečkar pokazal na

jih je zbral gruča, te-

z ujim in ga obkladala s

Zmazki zanikn! — je re-

njumi. — Se bom skril

In če mi pride pod gor-

sam sveti Luk... Misil

mu je padla tečka božja

Lumpje! Razbojni!

Povero Malečkar... Sve-

ni Marija, bodita moja

panjanja.

Malečkar se je drl s hripa-

kajotim glasom. Solze so

ekle v črno brado. Pobalini

se režali...

Mesto žganja mu je prinesla

skledo. Ni bilo zelje. — Makaro-

ni — je dejala gospodinja.

Malečkar je bil bolan. Upiralo

se mu je. Še zelje bi se mu uprlo.

Toda berač se ne sme za-

meriti. Z muko je požiral spol-

ke makarone. Zasmil se je sam-

emu sebi: iz oči mu je ležla po

kosmatem licu grena mokrota

in se nabirala v ušni bradi.

Takrat Malečkar ni molil. Pu-

stil je prazno skledo na pragu

in oddrsal k sosedu. Dali so mu

žganja in Malečkarju je odle-

glo.

Se težje je odslej gledal tujece.

Vendar je še hidil od vasi do

vasi in žvečil zelje.

Pa so mu nekje ljudje iz sa-

me škodoželjnosti povedali.

Malečkar, naša narodna jed ni več

zelje...

To je Malečkarja potrlo. Tudi

jedel ni več toliko.

Tistega dne se je privlekel v

Racetov hlev. Na stelji je mi-

slil prespati noč. Najprej je mo-

lil, končati ni mogel. V trebuhu

se mu je nekaj obrnilo. Spomil

se je na makarone. — Ne bi se

jih mogel privaditi, — je pomisli

Malečkar — in umrl...

kar lahko skisal. Vendar se ni skisal. Umrl je.

Umirači berač brez posebnih naznanil. Tudi oporok navadno ne pišejo. Umirač tako rekoč mimogrede. Pri nas pravijo tudi kar na lepem je umrl. Trditi kaj takega o Malečkarju bi se ne spodbilo, ker so ga našli v hlevu.

To je bilo po okupaciji.

Naša vas se je ponašala s krčmo. Krčmar je bil Primož Krčman. Malečkar jeupošteval Krčman; upošteval ga je tem bolj, ker mu je Krčman vedno posregel z žganjem. Žganje pa je bilo Malečkarju lek v žalosti in bolezni.

Malečkar in Krčman sta sovražila tujece, ki so prišli v deželo. Malečkar je molčal. Krčman pa je bil gobedčič in je tujem povalel svoje mnenje v brk. Ti so se razburili in Krčman je moral čez mejo.

Krčmo je prevzel tujec, ki je imel črno žensko kosmato dušo in psa, ki so mu rekli Fido.

Poslej se je Malečkar krčme izgibal, dokler ga ni zgrabilo v črevaju. Spomil se je Krčman žganja, pa se je odločil.

Pridrsal je na dvorišče. Fido je zarenčal in priklical na prag krčmarjevo žensko. Ta je zakrčala na psa in namignila Malečkarju.

Mesto žganja mu je prinesla skledo. Ni bilo zelje. — Makaroni — je dejala gospodinja.

Malečkar je bil bolan. Upiralo se mu je. Še zelje bi se mu uprlo. Toda berač se ne sme za-meriti. Z muko je požiral spolke makarone. Zasmil se je samemu sebi: iz oči mu je ležla po kosmatem licu grena mokrota in se nabirala v ušni bradi.

Takrat Malečkar ni molil. Pu- stil je prazno skledo na pragu in oddrsal k sosedu. Dali so mu žganja in Malečkarju je odle-glo.

Se težje je odslej gledal tujece. Vendar je še hidil od vasi do vasi in žvečil zelje.

Pa so mu nekje ljudje iz same škodoželjnosti povedali. Malečkar, naša narodna jed ni več zelje...

To je Malečkarja potrlo. Tudi jedel ni več toliko.

Tistega dne se je privlekel v Racetov hlev. Na stelji je mi- sil prespati noč. Najprej je mo- lil, končati ni mogel. V trebuhu

se mu je nekaj obrnilo. Spomil

se je na makarone. — Ne bi se

jih mogel privaditi, — je pomisli

Malečkar — in umrl...

Iz zasužnjene Jugoslavije

"Grenzbote", Bratislava, po-roča dne 27. julija, da je hrvaški minister industrije in trgovine omejil prodajo goriva. Vsa ka rodbina bo smela kupiti 4 kubične metre lesa in 3,000 kg premoga. Samci dobe le en kučični meter lesa in 1,000 kg premoga. Tudi uradi in druge javne ustanove ter hiše, kjer je centralna kurjava, dobe na-tančne predpise glede kuriva. Pred vsako dobavo mora kupeti podpisati izjavno, da nima nobenih zalog lesa ali premoga.

Zmrznjeni uhlji

Tudi če nam uhlji ne zmrznejo popolnoma, se v navadnem mrazu brez vetra lahko zgodi, da nam rahlo primrnezijo in je treba potem pravilno poskrbeti za ranje.

Znano je, da tudi rahlo zmrzneni uhlji človeku vedno znova delajo težave.

Cim začutimo v njih lahni ščet, ki utegne biti prvi znak zmrznenja, storimo dobro, da ušeša odrgnemo s snegom. Če to ni mogoče, nataknemo nanje čim prej navadno moko obvezo ali alkoholni obkladek, ki ga čez nekoliko ur nadomestimo s tem, da namažemo ušeša z jodovo tinkturo. Če so se pojavile razroke, moramo ušeša seveda takoj namazati z mazilom proti mrazu, ki nam ga najbolje predpiše zdravnik.

Če te prične uho po staro-zeblini ščegetati in žgati, odstraniš ta pojaz z izmeničnim umivanjem z vročo in mrzlo vodo, ki smo ji dodali malo kisa. Po-gostoma se dado te težave od-praviti tudi z obsevanjem.

ZAKLAD V VEDRU

Roberta Kreading v Denverju v državi Colorado je postala vdova. Njen mož je zapustil 212,000 dolarjev v gotovini. Njen nečak Joe Watson, ki ga je imela zelo rada in je živel v njem hiši kakor njen lastni sin, ji je svetoval naj denarja ne zaupa kakšni banki ali hranilni, temveč naj ga da v vedro tegpa na zakopljive v klet.

Teta je z nečakom vedro za-kopalna. Če nekaj časa pa je Watson izginil in ga ni bilo več nazaj. Kreadingova je končno začela nekaj sumiti in je stopila v klet, kjer je morala na svojo žalost ugotoviti, da je bilo vedro prazno. Tat ni pustil v njem niti dolarčka.

Teta je z nečakom vedro za-kopalna. Če nekaj časa pa je Watson izginil in ga ni bilo več nazaj. Kreadingova je končno začela nekaj sumiti in je stopila v klet, kjer je morala na svojo žalost ugotoviti, da je bilo vedro prazno. Tat ni pustil v njem niti dolarčka.

7. novembra, sobota — Društvo "Clairwoods" štev. 40 S. D. Z. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

8. novembra, nedelja — Društvo "Vipavski raj", štev. 312 S. N. P. J. priredi veselicu v Slovenskem domu na Holmes Ave.

9. novembra, nedelja — Društvo "Kras", štev. 8 S. D. Z., proslava 30-letnico ustanovitve društva v Slovenskem domu na Holmes Ave.

10. novembra, nedelja — Občajna letna prireditev društva "V boju" štev. 53 SNPJ v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

11. novembra, sobota — Društvo "Washington" štev. 32 Zapadne Slovanske Zveze —

Društveni KOLEDAR**OCTOBER**

10. oktobra, sobota. — Plesna veselica društva "Collinwood-ske Slovenke" štev. 22 S. D. Z. v Slovenskem domu, na Holmes Ave.

10. oktobra, sobota. — S. S. P. Z. ples v avditoriju Slovenskega delavskega doma, na Waterloo Rd.

10. oktobra, sobota. — Honor Guards of S. D. Z. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

11. oktobra, nedelja. — Koncert godbe Sv. Vida v Slovenskem narodnem domu, po-poldine, — zvečer ples.

11. oktobra, nedelja. — Velika prireditev s programom v ko-rist pomoči za staro domovino, se vrši v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road, pod pokroviteljstvom lokalnega pomožnega odbora S. D. D.

11. oktobra, sobota. — Lodge Utopians štev. 604 S. N. P. J. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

12. oktobra, petek. — Carniola Hive, No. 493 T. M. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

13. oktobra, sobota. — Društvo Sv. Anne, štev. 4, S. D. Z. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

14. oktobra, sobota. — Junior League of S. D. Z. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

15. oktobra, sobota. — Društvo Sv. Vitus Boosters Club — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

16. oktobra, sobota. — Carniola Tent No. 1288 T. M. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

17. oktobra, sobota. — Društvo Clevelandki Slovenec štev. 14 S. D. Z. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

18. oktobra, nedelja. — Pevski zbor "Sloga" — jesenski koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

19. oktobra, sobota. — Društvo "France Prešeren" štev. 14 S. D. Z. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

20. oktobra, sobota. — Klub Oreski — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

21. oktobra, sobota. — Društvo sv. Katarine Z. S. Z. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

22. oktobra, sobota. — Društvo sv. Jurija — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

23. oktobra, sobota. — Glas-bena Matica — predstava in ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

24. oktobra, sobota. — Carniola Veselica — predstava in ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

25. oktobra, nedelja. — Dramski zbor "Ivan Cankar" — predstava v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

26. oktobra, sobota. — Društvo "Zadruga" — predstava v Slovenskem društvenem domu, na Recher Ave.

GRČE

—POVEST—

Spisal Slavko Savinšek

"Dedec nemarni, ali si našel zdaj mladega kralja? Imaš Vršana? Seveda, na rokah sem ti ga moral prinesti, slepec, da ga spoznaš! In zdaj, ko ga imas, pa spet leži v gmajno in tuli, da se te bo prestrašil! — Ne zjaj tako vanj, da se te ne zbij! Prijazno pogled, da se ti bo otroče razgledalo v očeh!"

In ko ni Vršan mogel ničesar, razen stisniti otroka, in je trepetal po vsem telesu, je butil vanj župnik, ki sta se mu dve debeli solni potočili po lichenih:

"Zini, Vršan, zini, saj nisi nem!"

Klemenček se je prestrašil kričečih župnikovih besedi in je planil v jok.

"No, zdaj imaš! Nisi znal lepše pogledati?" Župnik je stopil po trati in zaklical:

"Liza, Liza!"

Mlada mati je pritekla okrog vogala, trepetajoča po vsem telesu in bleda ko sam bleščeci zid Belcjanove hiše.

"Vidiš, sina ti bo požrl stari volk! Poslušaj, kako tuli mali! Stopi in mu ga vzemi!"

Liza je omahnila proti Vršanu. Župnik je stopil za njo in bleščete mu je sijal v smehu obraz.

Ko je zapazil deček mater, je utihnil in planil z ročicami proti njej:

"Mama, mama!"

Kakor sanje je bilo Lizi, ko je stopila do Vršana in ji je spustil Klemenčka v naročje. Ni si upala pogledati vanj. Ali stari se je zapičil vanjo, da je siloma pritegnil njene oči nase. Za hip sta se spogledala. Nato sta oba hkrati povesila glavi.

Župnik je stopil k Lizi. Tedaž šele se je ovedela mlada mati. Vsa je vztrepetala, ko se je ozrla v Vršana in mu polglasno dejala!

"Zbogom, oče!"

Vršana je streslo, ko je slišal to zadnjo besedo iz ust mlade snahe, in s pogledom je planil za njo, ki je šla po trati navzdol. Se je gledal tja, ko je že za vogalom izginula, ko je v njegovem strmenje udaril župnik:

"Te je snedla Liza, stari, a-a?" In zasmejal se je na vsa usta, tako od srca zasmejal, da se je razleglo po vsem Podsmrečju in je izza Belcjanove hiše pogledal stari Belcjan in na Vršanovini stopila Mana med duri.

Vnovič se je zasmejal župnik, stopil k Vršanu in mu dejal:

"Ali naj se Lizino mater po-kličem?"

Tedaž pa je Vršan proseče-

LIBERTY LIMERICKS

"War Bonds," said an angler named Wade,
"Are the sportinest catch
I have made—
They'll save us our freedom
And then, when we need 'em,
They're good for more cash
than we paid!"

Help sink those Japanese 'Palacemen!' Put a full ten percent of your income into War Bonds or Stamps, every pay day. It's VITAL.
U. S. Treasury Department.

Minilo je tako par dni, ko je nekega dne zopet prišel Vršan do Belcjan. Bilo je lepo popoldne in kakor nalašč za otroka, da bi se zunaj igral. Ali Klemenčka ni bilo pred hišo. Vršan je nemirno stopical okoli, celo do hleva je stopil, samo da je lahko šel mimo hišnih duri. Bile so odprte, morali bi tedaj biti doma. Kje je otrok, je šlo Vršan po mislih. Spi? Ah, ob tem času otrok ne spi. Zopet je šel mimo duri in se vračal nazaj, ko je stopila na prag Liza:

"Oče, Klemenčka danes ne bo!"

"Kako?" je prebledel stari.
"Bolan je!"
Se bolj je prebledelo lice starega Vršana.
"Hudo?"
"Ne vem, kaj. Vročico ima. Morda zobki."
"Zdravnika!"

dvignil v župnika oči, prebledel in se okrenil. Nemo je stopil v kolovoz proti Vršanovini. O-mahoval je v kolovoz, postaval, pa spet šel dalje. Župnik Mihael pa je stal na mestu in se še vedno smejal iz polnih prsi. Pa se je vzpel v njem in je vrgel za Vršanom:

"Si še od hudobe obseden, Vršan, a-a?"

In spet se je zasmejal, da se je prelilo gromko okrog njega. Nato pa se je obrnil, stopil okrog Belcjanove hiše in urno utonil pod Smrečnikovo bajto v globel.

9.

Spet je tavjal stari Vršan okrog, po senožetih, med njivami, po travnikih, okoli hiše. Po gmajni ne več. Ni pa bil več ukrivljen, v tla upognjen, ko je hodil okrog, pogled njegov ni bil navz dol obrnjen in nemiren, begajoč, pa spet strm. Prožno se je poganjal stari naprej, z dvignjeno glavo je hodil, v njegovih očeh pa je bilo iskanje, samo iskanje. In vsa njegova pota so vodila, odkoder koli bilo, končno k Belcjanu na trato pred hišo, kjer se je nadavno v solnec igral mali Klemenček. Če ni bilo fantiča pred hišo, je žalosten postaval nekaj časa pod tepko in čakal, da bi prišel kdo Belcjanovih, ki bi ga mogel pobarati po vnučku. Le, če je Belcjanka prišla, ali stari, se je okrenil, voščil v stran gledeč dober dan in odšel proti Vršanovini, da se je kmalu zopet vrnil in iskal, dokler ni dobil malega.

Deček se je ured privadil stara, rega moža s sivo brado in kadar ga je od daleč zagledal, je pričel kriliti z rokami, se je dvignil in mu kobačal naproti. "Ta-ta" mu je klical vedno veselo in bil ves srečen, če ga je stari vzel v naročje, srečen, če ga je smel cukati za brado, mu segati s prstki v ščetinaste obvri in se poigravati z njegovimi brki.

Tako se je zgodilo, da je bil Vršan nazadnje vsak dan pred Belcjanovo hišo in se je z malim igral, ako je bil zunaj. Tudi v slabem vremenu ga ni zdržala doma. Vsaj mimo Belcjanovih je stopil, malo postal, da je morda ujel otrokov smeh ali jok, potem pa je odšel. Zadnje dni je še dlje postajal z otrokom, takoj dolgo, dokler ni Liza prišla po dete. Kakor namenoma je zadržal fantka v naročju, mimo grede pogledal Lizo in že skoro ustnicu odprl. Liza je videla, da bi rad nekaj povedal, pa ni upal z besedo vanjo. Slutila je, kaj naj bi bilo, se veselila, a obenem trepetaja čakala, kdaj bo prišla beseda, ki bo ureščila njene v Vršanove sanje. Oba sta mislila eno in isto; oba slutila.

Minilo je tako par dni, ko je nekega dne zopet prišel Vršan do Belcjan. Bilo je lepo popoldne in kakor nalašč za otroka, da bi se zunaj igral. Ali Klemenčka ni bilo pred hišo. Vršan je nemirno stopical okoli, celo do hleva je stopil, samo da je lahko šel mimo hišnih duri. Bile so odprte, morali bi tedaj biti doma. Kje je otrok, je šlo Vršan po mislih. Spi? Ah, ob tem času otrok ne spi. Zopet je šel mimo duri in se vračal nazaj, ko je stopila na prag Liza:

"Oče, Klemenčka danes ne bo!"

"Kako?" je prebledel stari.
"Bolan je!"
Se bolj je prebledelo lice starega Vršana.
"Hudo?"
"Ne vem, kaj. Vročico ima. Morda zobki."
"Zdravnika!"

Srednji na sliki je Henry J. Kaiser, znani lastnik ladjevadnice na zapadni obali, čigar ladjevadnja je posekala vse dosevanje rekord. Svoj zadnji rekord je dosegel, ko je ena njegovih gradilnic izgradila tovorni parnik v trinajstih dneh.

"Ni ga, ki bi ponj šel. Našo so v gmajni, grabijo steljo, sama sem z otrokom doma."

"Grem jaz, Liza," se je ponudil stari.

"Kam bi, saj ni še tako hudo. Bo stopil ponj France, ko pride drevi domov, in jutri bo zdravnik prišel."

"Grem jaz! Čas imam," je dejal stari in sras mu je trepetal.

"Če bi hoteli, oče? Saj je za Klemenčka!" je zaprosila Liza.

Vršan je že segel po kolovazu proti domu in komaj se je Liza zasukala okrog bolnega otroka, je že videla starega, katero se je gnal mimo, se ozrl mimogrede v okna, a že izginil pod Smrečnikom v graben.

Stari Vršan se je gnal navzdol po strimi rebri, ki je že dolgo časa ni hodil, da mu je liko raz čelo. Spotoma je mrmljal v razmršeno brado trdo in proseče:

"Jezus, ne vzemi mi ga, zdaj! Komaj sem ga dobil! Ali ni dovolj Klemen? — Jezus, mene rajši vzemi, nagnito korenino, nepriden les in me posekaj, pa pusti mladičko, da vzevete in požene na Vršanovini!"

Vso pot je molil tako, do Borceva. Zdravnik je bil brž naredil in je pohitil v breg, starci Vršan pa je stopil do farovža, naročivši zdravniku, naj dobro ogledi otroka in ne štedi z ničimer,

samo da ga ozdravi.

"Ne cmeri se zdaj. Star si dovolj in hrbot je vajén bič! Saj ni, da bi moral vsakdo koj umreti, če gre padar k njemu! Sam veš, dovolj otročajev si imel, ki so brez zdravnika bili bolni in spet zdravi. Tudi umrli niso vsi v en bart. Viš to ve samo Bog, mi ničesar, črvi. Najmanj midva, Vršan, ki prelagava in predevava, Bog pa preloži in predene. — Rajši že naredi, kakor je prav in dobro, pa boš imel mirno vest ter veselje v srcu in v hiši!"

Ustavl se je pred Vršanom:

"Si že kaj ukrenil?"

"Ne upam!" je stari odgovoril v zadregi.

"Koga se bojiš? Prej se pa

YOUR DIME'S IN THE NAVY NOW!

U. S. Treasury Department

—Courtesy BALTIMORE SUN

Ni zapuščena

Mrs. June Roehrer, ki je na gornji sliki s svojo hčerkko, je bila tožena, ker je zaostala \$210 na najemnini stanovanja. Njen mož je pri vojakih. Ko je bila klicana na sodnijo, se je pripravila šest odvetnikov, ki so izjavili, da ji bodo brezplačno pomagali.

A smart strap fastens under chin and they are padded for comfort. One steel helmet costs every time you fill a \$5 stamp you are buying protection for American soldiers. Invest at least one percent of your income in War Bonds every pay day. Help your community reach its War Quota. U. S. Treasury Department

sem misli!" je ušlo župnik in zjasnilo se mu je v očeh obrazu.

"Samo . . ." je podvomil Šan.

"Kaj?"

"Bo hotelia Liza?"

"Baraj jo."

"Ne upam."

"Če nisi še zmeraj ohol Vršan?"

In ko je videl, da njegov ni utemeljen, je mirno Šan:

"Kajne, ko bi jaz?"

Vršan je prikimal.

"Se tudi mene bojši, nisi popred poprosil, a je šel dalje župnik, to bi bilo naredil, da se ne boš cilj in ugnal Bog ve zoper še neumnost, če te posredoval! Potlej mi pa daj grče podsmreške! Niti zem mnenje več za vse!

Pa ga je brž zaskrbel prej;

"Kaj pa Mana? Si ji dal?"

"Nisem! Mora, ker jaz!"

"Viš ga, volka! Že spet in trmo tišči! Vršan, to pa bolje vem, viš, čeprav Manin oče, ampak si ti je prav tako in niti ne more za grunt. Se ne kani moži vse!

In ko je Vršan začudil, da je nadaljeval:

(Daje prihodnje)

SAVE!
YOUR OLD PAPERS
CALL THE
SALVATION ARMY

HENDERSON 5357

“WHAT'S YOUR NAME?”

je naslov
novi knjigi

ki jo je spisal v angleščini slovenski pisatelj
LOUIS ADAMIC

Cena knjige je \$2.50 in nabavite si jo
lahko v našemu uradu.